3 ـ رەتكى ورتالىقتىڭ شينجياڭ قىزمەتى جونىندەگى اڭگىمە ٴماجىلىسىنىڭ رۋحىن ۇيرەنەيىك، دايەكتىلەندىرەيىك
جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسياليستىك شينجياڭ قۇرۋعا قۇلشىنايىق

اۆتونوميالى رايوندىق ماقتا ـ كەندىر سەركتەستىگى بۇراتالا ماقتا ـ كەندىر پۋنكتى:

شينجياڭ ماقتاسىنا كۇيە جاعاتىن سۇرقيا قىلىقتارعا باتىل قارسى تۇرامىز

جۋىقتا امەريكاداعى، باتىس جاقتاعى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەر ايتىلمىس ”زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ“ جالاسىن قاساقانا ويدان قيستىرىپ، شينجياڭ ماقتاسى مەن توقىماشىلىق، كيىم ـ كەشەك قامداۋ تىزبەگىنە ۇزدىكسىز قىسىم ٴتۇسىرىپ، جازالاۋ جۇرگىزدى، ٴبىر ٴبولىم حالىقارالىق ايگىلى ماركالار مەن حالىقارالىق قۇرىلىمدار وسەك ـ اياڭ مەن جالعان ينفورماتسيالار نەگىزىندە، شينجياڭ ماقتاسىن، سونداي ـ اق ماقتادان جاسالعان ونىمدەردى پايدالانۋعا تيىم سالۋ جونىندە مالىمدەمە جاريالاپ، شينجياڭنىڭ، ٴتىپتى، جۇڭگونىڭ ماقتا توقىماشىلىق كاسىپ سالاسىنىڭ اتاق ـ ابىرويىنا ناشار ىقپال جەتكىزدى، سونداي ـ اق ٴار ۇلت ەڭبەكشىلەردىڭ اتاق ـ ابىرويى مەن ادامدىق ار ـ نامىسىن اۋىر زياندادى، ٴبىز بۇعان قاتاڭ كەكتەنەمىز جانە باتىل قارسى تۇرامىز!

ماقتا كاسىپ سالاسى شينجياڭداعى ٴار ۇلت باۋىرلارىستاردىڭ كىرىستى ارتتىرىپ بايۋىنداعى ماڭىزدى جول. شينجياڭدا ماقتا ەگۋگە باپ كەلەتىن وزگەشە شارت ـ جاعداي بار، وندىرىلگەن ماقتانىڭ ساپاسى تاماشا، ٴونىم مولشەرى جوعارى، ەل ٴىشى ماقتا توقىماشىلىق كاسىپ سالاسىنىڭ اقاۋسىز، باياندى دامۋىنداعى ماڭىزدى شيكىزاتتىق قامتاماسىزدىق، سونداي ـ اق الەمدىك كاسىپ سالاسى جاپپاي تانىعان جوعارى ساپالى تابيعي تالشىق شيكىزاتى بولىپ تابىلادى، الەمدىك كولەمدەگى ماقتا توقىماشىلىق، كيىم ـ كەشەك ونىمدەرىنە بولعان تۇراقتى تۇتىنۋ قاجەتىن ٴبىرشاما جاقسى قاناعاتتاندىردى، اسىرەسە، شينجياڭنىڭ جەرگىلىكتى ٴونىمى ۇزىن تالشىقتى ماقتا جوعارى ساپالى ماقتا ٴجىپتىڭ ماڭىزدى شيكىزاتى رەتىندە، ەل ٴىشى تومەنگى بۋىن كاسىپورىنداردىڭ جوعارى سورتتى كەزدەمە وندىرۋدەگى ماڭىزدى التى تاڭداۋىنا اينالدى. جۋىق جىلداردان بەرى مەملەكەتتىڭ ماقتا كاسىپ سالاسىنىڭ دامۋىن جوبالاۋى مەن ٴتۇرلى ساياساتتاردىڭ كۇش سالا قولداۋىندا شينجياڭنىڭ ماقتا ەگۋى، ٴوندىرىسى ورنىقتىلىقتى ساقتادى، ماقتا توقىماشىلىق جانە كيىم ـ كەشەك كاسىپ سالاسىنىڭ دامۋى تەزدەپ، شينجياڭ بۇكىل ەلدىڭ توقىماشىلىق، كيىم ـ كەشەك كاسىپ سالاسىندا قارجى قوسۋ ەڭ تەبىندى، دامۋى ەڭ تەز وڭىرگە اينالىپ، شينجياڭنىڭ ەكونوميكاسىنىڭ دامۋىن جەبەۋدە، كەدەي حالىقتىڭ كىرىسىن ارتتىرىپ كەدەيلىكتەن ارىلۋىنا دەم بەرۋدە، ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ جۇمىستانۋ ماسەلەسىن شەشۋدە، حالىق تۇرمىسىن جاقسارتىپ ىرىس ـ قۇتىن ارتتىرۋدا ماڭىزدى رول اتقاردى. ماقتا كاسىپ سالاسىنىڭ ۇشقان قۇستاي دامۋى بۇكىل شينجياڭداعى ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ قاجىرلىلىقپەن ەڭبەكتەنۋىنىڭ جەمىسى، سونداي ـ اق شينجياڭداعى ٴار ۇلت بۇقاراسى دا ماقتا كاسىپ سالاسىنىڭ ەڭ ۇلكەن يگىلىكتەنۋشىسى بولىپ وتىر.

جۋىق جىلداردان بەرى شينجياڭنىڭ ماقتا وندىرىسىندە ۇلكەن جاقتان ماشينالانۋ، زەردەلىلەنۋ، كولەمدەنۋ جۇزەگە اسىرىلدى، ادام كۇشىمەن ماقتا تەرۋ قاجەت بولاتىن ٴبىر ٴبولىم وڭىرلەردە، ماقتا تەرۋشىلەر ٴوز قالاۋى بويىنشا ماقتا تەرەتىن جەردى تاڭداي الادى، ماقتا ەگىنشىلىك وتباسىن تاڭداي الادى، بىردەي كەڭەسۋ نەگىزىندە ەڭبەكاقىنى، كۇن نەمەسە اي بويىنشا ەسەپ ايىرۋدى تۇراقتاندىرادى. ەگىنشىلىكتىڭ قاۋىرت مەزگىلىندە، ەگىنشىلىك وتباسىلارى ٴونىمى جوعارىراق ەڭبەكاقى، جاقسىراق جاتاق، تاماق شارت ـ جاعدايى ارقىلى ماقتا تەرۋشىلەردى وزدەرىنە كەلىپ ماقتا تەرۋگە باۋرايدى.

قازىرگى دۇنيە ٴجۇزى ـــ ٴبىر جەر شارى قىستاعى دىسپەتتى، ٴار ەل اراسىنداعى بايلانىس بارعان سايىن قويۋلاستى، كاسىپ سالاسى تىزبەگى، قامداۋ تىزبەگى، قۇن تىزبەگى ٴار ەل كاسىپورىندارىن تىعىز بايلانىستىرىپ، ٴبىر ـ بىرىمەن بىتە قايناسقان، جاقسىلىقتا دا، جاماندىقتا دا بىرگە بولاتىن قاتىناس قالىپتاستىردى. ٴبىز قاتىستى حالىقارالىق ۇيىمداردىڭ، ساۋدالىق قارجى قوسۋدى جەبەۋ قۇرىلىمدارىنىڭ، ساۋدا قوعامى ۇيىمدارىنىڭ جانە ونەركاسىپ ـ ساۋدا كاسىپورىندارى سالاسىنىڭ ۋاكىلدەرىن شينجياڭعا كەلىپ ارالاپ كورىپ، شىنايى شينجياڭدى، ٴار ۇلت جۇمىسشى ـ قىزمەتكەرلەردىڭ ٴوز نەسىبەسىن الىپ، ەكونوميكاسى مەن قوعامى دامىپ، كوركەيگەن شينجياڭدى ٴوز كوزدەرىمەن كورۋگە شىن نيەتپەن ۇسىنىس ەتەمىز. ٴبىز وسى بىلجىراقتاردىڭ شينجياڭنىڭ كوركەيىپ ـ گۇلدەنۋىنە، ورنىقتىلىعىنا كەدەرگىلىك جاساي المايتىندىعىنا، شينجياڭداعى ٴار ۇلت جۇمىسشى ـ قىزمەتكەرلەردىڭ تاماشا تۇرمىسقا تالپىنعان قادامىنا بوگەت بولا المايتىندىعىنا سەنەمىز. ٴبىز ٴار ەلدىڭ ونەركاسىپ ـ ساۋدا سالاسىنداعى دوستاردىڭ امەريكاداعى، باتىس جاقتاعى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەردىڭ وتىرىكتەرىنىڭ، ساندىراقتارىنىڭ ازدىرۋىنا ۇشىراماي، جان ـ جاقتى، جوعارى ساپالى ەكونوميكا ـ ساۋدا سەلبەستىگىن ىلگەرىلەتۋ جاعىندا سەلبەستىك جاساپ، تەڭ يگىلىككە كەنەلىپ، تاماشا بولاشاقتى بىرگە جاراتۋىن ٴۇمىت ەتەمىز.

توقسۇن اۋدانى حۋادي كيىم ـ كەشەك شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەركتەستىگى:

ٴبىز شينجياڭ ماقتاسىنا سەنەمىز جانە ونى قولدايمىز

تاياۋدا H&M، نايك سياقتى ٴبىرشاما حالىقارالىق ايگىلى ماركالار وسەك ـ اياڭ مەن جالعان ينفورماتسيالارعا نەگىزدەلىپ، شينجياڭنىڭ ماقتاسىن شەكتەدى. مۇنى سەركتەستىگىمىزدىڭ قىزمەتكەرلەرى قاتاڭ جازعىرادى.

شينجياڭ ماقتاسى دۇنيە ٴجۇزى جاپپاي تانىعان جوعارى ساپالى تابيعي تالشىق شيكىزاتى، الەمدىك كولەمدەگى ماقتا توقىماشىلىق كيىم ـ كەشەك ونىمدەرىنە بولعان تۇراقتى تۇتىنۋ قاجەتىن ٴبىرشاما جاقسى قاناعاتتاندىردى، جۇڭگونىڭ توقىماشىلىق ونەركاسىبىنىڭ اقاۋسىز، باياندى دامۋىنىڭ ماڭىزدى شيكىزات قامتاماسىزدىعى. تاياۋ جىلداردان بەرى شينجياڭنىڭ ماقتا ەگىنشىلىك ٴوندىرىسى ورنىقتى بولىپ قانا قويماي، ماقتا توقىماشىلىعى، سونداي ـ اق كيىم ـ كەشەك كاسىبى سالاسى دا جەدەل دامىپ، وڭىرلىك ەكونوميكانىڭ دامۋىن جەبەۋدە، ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ جۇمىستانۋىن شەشۋدە، حالىق تۇرمىسىن جاقسارتىپ ىرىس ـ قۇتىن ارتتىرۋدا ماڭىزدى رول اتقاردى.

شينجياڭدا ايتىلمىس ”زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ“ ٴومىر ٴسۇرىپ وتىر دەۋ بۇكىلدەي ويدان قۇراستىرىلعان، كىرشىكسىز اپپاق شينجياڭ ماقتاسىنا ٴارقانداي كۇشتىڭ كۇيە جاعۋىنا، جالا جابۋىنا جول بەرمەيمىز. از ۇلت قىزمەتكەرلەرى سەركتەستىگىمىزدە وزدەرىنە ۇيلەسەتىن جۇمىس ورنىن تاۋىپ، ٴوز ەرىكتەرىمەن سەركتەستىكپەن ەڭبەك توقتامىنا قول قويىدى، قىزمەتكەرلەردىڭ ايلىق ورتاشا ەڭبەكاقىسى 3500 يۋان اينالاسىندا، كوپتەگەن قىزمەتكەر وسى جۇمىسىمەن وتباسىن كەدەيلىكتەن ارىلتىپ، تۇرمىستارى بارعان سايىن جاقساردى. سەركتەستىگىمىز تاعى قىزمەتكەرلەر ٴۇشىن ٴبىر تۇتاس قوعامدىق قامسىزداندىرۋ قاراجاتىن تاپسىرىپ بەردى، مەرەكە ـ مەيرامداردا سەركتەستىكتىڭ جۇمىسشى ۇيىمى قىزمەتكەرلەرگە مەرەكەلىك حال سۇراۋ بۇيىمدارىن ۇسىنادى. ٴبىز جۇمىسشى ـ قىزمەتشىلەردىڭ قيمىل ٴۇيىن قۇرىپ، ويىن ـ ساۋىق جانە دەنە تاربيە قيمىلدارىن ۇيىمداستىرىپ، قىزمەتكەرلەردىڭ كاسىپتەن سىرتقى مادەني تۇرمىسىن بارىنشا بايىتتىق.

ٴبىز الەمدىك ماقتا توقىماشىلىق كاسىبى سالاسى تىزبەگىندەگى ٴار جاقتىڭ شينجياڭعا كەلىپ تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، شينجياڭنىڭ ماقتا كاسىبى سالاسىنىڭ ناقتى جاعدايىن ٴتۇسىنىپ، تۇسىنىك پەن ٴوزارا سەنىمدىلىكتى ارتتىرۋىن قارسى الامىز. ٴبىزدىڭ ماقتا توقىماشىلىعى كاسىبىمىزدىڭ ەسىك اشۋى مەن دامۋى امەريكاداعى، باتىس جاقتاعى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەردىڭ قىسىم كورسەتۋىمەن توقتاپ قالمايدى. سەنىم مەن سەلبەستىك قانا قيىن قامالداردان بىرگە وتۋدەگى كوپىر؛ سىناقتاردان وتكەندە عانا، شىنايى سەنىم ارتۋعا تاتىتىن سەرىككە يە بولۋعا بولادى. ٴبىز شينجياڭ ماقتاسىنا سەنەمىز جانە ونى قولدايمىز.

ەڭبەكشىلدىكپەن بايىپ، كوڭىلدى تۇرمىس كەشىرۋدەمىن

□ توعىزتاراۋ اۋدانى ٴدوڭمالى قالاشىعىنداعى ماقتا تەرەتىن جۇمىسشى اينيساحان ٴتومۇر

مەن ماقتا تەرەتىن جۇمىسشىمىن، بيىل 50 جاستامىن، تۇرمىسىم قاراپايىم دا باقىتتى، ارمانىم دا قاراپايىم: مولىراق اقشا تاۋىپ، بارعان سايىن جاقسى تۇرمىس كەشىرسەم، بالالارىم ساۋ ـ سالامات ەرجەتسە بولعانى.

مۇنداي تاماشا تۇرمىس قايدان كەلدى؟ ارينە، قاجىرلى ەڭبەكتەن كەلەدى، 2015 ـ جىلى تۇڭعىش رەت كورلاعا بارىپ ماقتا تەرگەنىم ٴالى ەسىمدە، باستابىندا سىناپ كورۋدى عانا ويلاعان ەدىم، 2 ايعا جەتپەيتىن ۋاقىتتا 8000 يۋاننان استام كىرىس كىرگىزەتىنىمدى ويلاماپپىن. اقشا قولىما تيگەندە قۋانىشىم قوينىما سيمادى، ۇيدەگىلەرگە جاڭا كورپە جاساۋعا تاعى ٴبىراز ماقتا ساتىپ الدىم، بالالارىمنىڭ جاڭا كورپە جامىلعاندا قۋانعان بەينەسىن كورگەنىمدە، ىشتەي قاتتى كوڭىلدەندىم.

قازىر ٴار جىلى كۇزدە جەر ـ جەردەگى ماقتا ەگەتىن وتباسىلارىمەن ماقتا تەرۋ ٴىسى جونىندە الدىن الا بايلانىس جاسايمىن، كىمنىڭ بەرەتىن ەڭبەكاقىسى جوعارى بولسا، تاماق، جاتىن ورىن شارت ـ جاعدايى جاقسى بولسا، سوندا بارىپ ىستەيمىن. مەنىڭ سىرتقا شىعىپ ماقتا تەرىپ كىرىس كىرگىزگەنىمدى كورگەن اپەكە ـ سىڭلىلەر مەنى ەڭبەكقور دەپ ماقتاپ، ماعان ىلەسەتىندىكتەرىن ٴبىلدىردى. ٴبىر ٴسىڭلىمىز وتە جاپاكەش ەكەن، مەنىمەن بىرگە ماقتا تەرىپ، ٴبىر ايدا 10 مىڭ يۋاننان استام كىرىس كىرگىزىپ، وتباسىنا تەلەۆيزور، كىر جۋعىش، تاعى بىرنەشە قوي ساتىپ الدى، كورشىلەرى ەرەكشە قىزىعۋشىلىق تانىتتى. ماقتا تەرۋ بارىسىندا ٴتىپتى كوپ اپەكە ـ سىڭلىلەرمەن تانىستىم، ولار سىچۋان، جۇڭچيڭ، گانسۋ، نيڭشيا، حۋنان جانە حۋبەي سياقتى جەرلەردەن شينجياڭعا ماقتا تەرۋگە كەلگەن. جايشىلىقتا بىرگە تاماقتانىپ، بىرگە تۇرامىز، دەمالعاندا اڭگىمەلەسىپ، ٴان ايتىپ، ٴبي بيلەپ، كوڭىلدى وتەمىز، ماقتا تەرۋ مەزگىلىندە جاقسى دوستاردان بولىپ كەتتىك.

مەن جانە اپەكە ـ سىڭلىلەرىم ماقتا تەرىپ، اقشا تاۋىپ، تۇرمىسىمىزدى جاقسارتتىق، تۇرمىسىمىز بارعان سايىن جاقساردى. الايدا كەيبىر شەتەل كاسىپورىندارى ايتىلمىس ”زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ“ دەگەندى جەلەۋ ەتىپ، شينجياڭ ماقتاسىن ىستەتۋدى شەكتەدى. بۇل ادامداردىڭ تەگى قانداي ويى بار؟ مەن ماقتا تەرۋمەن كوپ جىل اينالىستىم، ەجەلدەن ٴارقانداي ادامنىڭ، ٴارقانداي ۇيىمنىڭ زورلىعىنا ۇشىرامادىم. سەندەر كولگىرسىگەن كەيىپ ـ كەسپىرلەرىڭدى جيىستىرىڭدار، سەندەر بىزگە مۇلدە كوڭىل ٴبولىپ وتىرعان جوقسىڭدار، سەندەر، سايىپ كەلگەندە، ٴبىزدىڭ تاماشا تۇرمىس كەشىرۋىمىزدى قالامايسىڭدار، شينجياڭ حالقىنىڭ باقىتتى، تىنىش تۇرمىسىن بۇلدىرمەكشىسىڭدەر.

□ پومپەونىڭ شينجياڭعا ساياتىن جۇڭگوعا قارسى سوزدەرىنە باتىل قارسى تۇرامىز

پومپەونىڭ، جىڭ گو ـ ىنىڭ سۇرقيا نيەتى ماڭگى ىسكە اسپايدى

□ پوسكام اۋداندىق پارتكومىنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، ۇگىت ٴبولىمىنىڭ باستىعى تۇرسۇناي ابليميت

پومپەو، جىڭ گو ـ ىن وتىرىك ايتۋمەن جانە الداماشىلىقپەن اتى شۋلى بولعان، ولار تاراتقان شينجياڭعا ساياتىن ٴتۇرلى ۋىتتار مەن وسەك ـ اياڭدار، ٴسوز جوق، تاريحتىڭ قوقىر ـ قوقىسىنا سىپىرىلىپ تاستالادى ٴارى، ٴسوزسىز، ادىلەتتىڭ تەرگەۋىنە جانە ەسەپ الۋىنا تارتىلادى.

مەن جاڭا جۇڭگودا تۋىپ، قىزىل تۋدىڭ استىندا ەرجەتتىم، كىشكەنتايىمنان ەرجەتكەنگە دەيىن، قولاققا ٴسىڭىستى، كوزگە ٴۇيىر بولعانى، اعا بۋىنداردان ەستىگەنىمىز، كورگەنىمىز تۇگەلدەي ۇلى پارتيامىزدىڭ، ۇلى وتانىمىزدىڭ حالىقتى سۇيۋدەگى، حالىققا تيەمدىلىك جاساۋداعى سان ـ ساناقسىز ىستەرى بولدى. قىزمەتكە قاتىناسقاننان كەيىن، از ۇلت كادرى رەتىندە، ٴوزىمنىڭ شينجياڭنىڭ دامۋىنىڭ، وزگەرىسىنىڭ قۇرۋشىسى، كۋاگەرى بولعانىمدى تۇتەنشە ماقتانىش ەتەمىن. كوپ جىلدان بەرى ٴبىز حالىقتى وزەك ەتەتىن دامۋ يدەياسىنا تابانداي بولىپ، حالىق تۇرمىسىن كۇش سالا قامتاماسىز ەتىپ جانە جاقسارتىپ، جۇمىستانۋ، وقۋ ـ اعارتۋ، ەمدەۋ، قوعامدىق قامسىزداندىرۋ سياقتى ٴتۇرلى حالىق تۇرمىسى يگىلىكتەرىن زور كۇشپەن ىلگەرىلەتىپ، ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ تابىس سەزىمى، باقىت سەزىمى، قاۋىپسىزدىك سەزىمى كورنەكتى جوعارىلادى. بۇقارا تۇگەلدەي: ”ٴبىزدىڭ تۇرمىسىمىز بالدان ٴتاتتى، تاماشا تۇرمىسىمىز پارتيانىڭ تاماشا ساياساتىنان كەلگەن“، ـ دەيدى. پومپەو، جىڭ گو ـ ىن بار كۇشىن سالىپ جۇڭگوعا كۇيە جاعىپ، اۋزىنا كەلگەنىن ساندىراقتاعانىمەن، ٴبىراق، وسەك ـ اياڭ شىندىقتى اسىرە بۇركەمەلەي المايدى.

”جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام قۇرۋدى جۇزەگە اسىرۋدا از ۇلتتاردىڭ بىردە ـ بىرەۋى كەم بولسا بولمايدى، بىردە ـ بىرەۋىنىڭ قاتاردان قالۋىنا بولمايدى“ دەگەن ايبىندى ۋادە قولاعىمدا ٴالى جاڭعىرىپ تۇر، سانسىزداعان كادرلار ٴار ۇلت كەدەي بۇقاراسىن جاقىنىنا بالاپ، كەدەي بۇقارانى باستاپ بىرگە جۇمىس ىستەدى. بۇگىنگى كۇنگە جەتكەندە، پوسكامداعى ٴار ۇلت حالقى شىلان، جاڭعاق سياقتى ەرەكشە كاسىپ سالاسىن دامىتۋ ارقىلى كىرىستەرىن ارتتىرۋدى جەدەلدەتىپ، قىستاقتاردا زاۋود قۇرىپ، قىستاق تۇرعىندارى ۇيلەرىنىڭ ماڭايىنان جۇمىستانا الاتىن بولدى. پوسكامنىڭ بارلىق جەرىنەن جاراسىمدى، كىسىنى قۋانىشقا بولەيتىن داڭىق كورىنىستەرى كوزگە تۇسەدى، بەيقۋت ۇيلەر كەڭ دە جارىق، اسفالت جولدار ٴۇيىمىزدىڭ ەسىك الدىنا دەيىن تارتىلدى، جاسىل اعاشتار ٴبىر ـ بىرىنە كورىك قوسىپ، قۇستار سايراپ، گۇلدەر جايناپ، جەر ـ جەردىڭ بارىندە اۋىل ـ قىستاق كوركەيگەن، حالقى باقىتتى كوركەم كارتينا مەن مۇندالايدى.

پومپەو، جىڭ گو ـ ىن گۇلدەنگەن، ورنىقتى شينجياڭدى كورۋدى قالاماي، قۇدىرەتتى سوتسياليستىك جۇڭگونىڭ كوركەيۋىن كورۋدى قالاماي، اق پەن قارانى شاتاستىرىپ، شىندىقتى بۇرمالاپ، ٴبىزدىڭ ۇلت قاتىناسىمىزعا ىرتكى سالۋعا، شينجياڭنىڭ گۇلدەنۋىن، ورنىقتىلىعىن بۇلدىرۋگە ۇرىندى، بۇل بۇكىلدەي ەسالاڭنىڭ ەسەكۇلى. اۋمەسەرلەردىڭ ايلاسىن الدەقاشان ٴبىلىپ الدىق، ولاردىڭ سۇرقيا نيەتى ماڭگى ىسكە اسپايدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

جەڭىل اۆتوكولىك ٴمىنىپ قىستاققا قايتىپ ٴتاتتى كارتوپ ەكتى

ساۋان قالا رايونى حۋاڭجياڭلياڭ جاڭا قىستاعىنان 30 نەشە كيلومەتر، اۆتوكولىكپەن 40 مينۋتتا جەتۋگە بولادى. شۇي ساڭ قازىرگى تۇرمىسىنا ٴدان ريزا، ”بالالار جازدا مەكتەپتە، ٴبىزدىڭ قاراۋىمىز قاجەتسىز، الاڭسىز ەگىن ەگەمىز، قىستا قالاعا قايتقاندا بالالار دا ۇيگە ورالادى“.

شۇي ساڭ 42 جاستا، 23 جىل ٴتاتتى كارتوپ ەكتى. ”ٴتاتتى كارتوپ كوشەتىن كوشىرىپ ەككەندە جانە ٴتاتتى كارتوپتى قازىپ الىپ جاشىككە سالعاندا ادام جالداۋ قاجەت، قالعان ۋاقىتتا مەن ٴوزىم جەتىسە بەرەمىن“.

70 مۋ جەرگە ٴتاتتى كارتوپ ەگەتىن شۇي ساڭنىڭ جىلدىق تازا كىرىسى 140 مىڭ يۋاننان 200 مىڭ يۋانعا دەيىن. ول قالادان ٴۇي ساتىپ الدى، جەڭىل اۆتوكولىك تە ٴمىندى. بالالار كانيكۋلعا تاراعاندا، ٴبىر ٴۇيلى جان ىشكى وڭىرگە بارىپ ساياحاتتايدى.

ٴتىلشى حۋاڭجياڭلياڭ جاڭا قىستاعىنان مىنانى ۇعىستى: قىستاقتا ٴتاتتى كارتوپ ەگەتىن 60 ەگىنشىلىك وتباسى بار، جالپى 2800 مۋ جەرگە ٴتاتتى كارتوپ ەگەدى، شۇي ساڭ ٴتاتتى كارتوپ ەگۋشى شارۋالاردىڭ ٴبىرى ەكەن. شياۋشياڭشۋ ـــ حۋاڭجياڭلياڭ جاڭا قىستاعى جۋىقتاعى بىرنەشە جىلدان بەرى جالپىلاستىرعان باستى سورت، ورتا ەسەپپەن ٴار مۋدان 2000 يۋاننان 2500 يۋانعا دەيىن تازا پايدا تۇسەدى.

ۋاڭ فۋحۋانىڭ ٴتاتتى كارتوپ ەككەنىنە 28 جىل بولدى، ول قىستاقتاعى ەڭ تاجىريبەلى ٴتاتتى كارتوپ ەگۋشى شارۋالاردىڭ ٴبىرى، ”قىستاققا ۇزاتىلىپ كەلگەنىمنەن باستاپ ٴتاتتى كارتوپ ەكتىم، العاشىندا نەبارى 5 ـــ 6 مۋ جەرگە ەككەنمىن، جاقىنعى 5 ـــ 6 جىلدا ٴبىراز جەردى اينالىمعا الىپ، ٴتاتتى كارتوپ ەگىنشىلىگى كولەمىن 150 مۋعا جەتكىزدىم“. 2020 ـ جىلى ٴتاتتى كارتوپتىڭ باعاسى ەرەكشە جاقسى بولدى، ۋاڭ فۋحۋانىڭ ٴتاتتى كارتوپ ەگۋدەن تاپقان كىرىسى 700 ـــ 800 مىڭ يۋانعا جەتتى.

ٴتاتتى كارتوپ ەگەتىن باسقا جاي وتباسىلارعا ۇقساماتىن جەرى، ۋاڭ فۋحۋا سورتتى تاڭداۋعا ەرەكشە ٴمان بەرەدى، ”مەنىڭ ەككەنىمنىڭ ٴبارى جاڭا سورت، تالشىن ٴتاتتى كارتوبى، بيڭتاڭشين ٴتاتتى كارتوبى، شياۋشياڭشۋ قاتارلى 10 نەشە سورت بار“. تالشىن ٴتاتتى كارتوبى جابىسقاق ٴارى ٴدامدى، بۋلاپ پىسىرگەندە ٴىشى سارى تۇسكە ەنەدى، 5 كيلوگرامنان قوراپتاپ 35 يۋانعا ساتۋعا بولادى؛ شياۋشياڭشۋ جابىسقاق، ٴنارلى، 5 كيلوگرامنان قوراپتاۋلى باعاسى 25 يۋاننان 30 يۋانعا دەيىن.

2020 ـ جىلى ۋاڭ فۋحۋا ەككەن بيڭتاڭشين ٴتاتتى كارتوبىنىڭ ٴار كيلوگرامى 10 يۋاننان 12 يۋانعا دەيىن ساتىلدى، ٴبارى تۇگەلدەي قوراپتالىپ ساتىلدى.

ەلەكتروندىق ساۋدا جولىمەن ٴتاتتى كارتوپ ساتتى

لي شىڭلياڭ حۋاڭجياڭلياڭ جاڭا قىستاعىنداعى ەگىنشىلىك ٴىرى شارۋا، جاقىنعى بىرنەشە جىلدا ىركەس ـ تىركەس قىستاق تۇرعىندارىنىڭ قولىنان 2000 مۋ جەردى اينالىمعا الدى، سونداي ـ اق سەلبەستىك كووپەراتيۆىن قۇرىپ العا باستى بولدى. ”قازىر قىستاقتاعى جاستار قالادا جۇمىس ىستەيدى، ۇيگە قايتىپ ەگىن ەگۋدى قالامايدى، قارتتار ەگىن ەگۋدەن قالىپ، قالاعا زەينەتكە كەتتى. مەن بيىل 43 جاستامىن، تەپسەم تەمىر ۇزەتىن شاعىم، قىستاقتا تابان تىرەپ ەگىن ەگەمىن“، ـ دەدى لي شىڭلياڭ.

بيىل لي شىڭلياڭ 1200 مۋ جەرگە ماقتا، 700 مۋ جەرگە جۇگەرى، 70 نەشە مۋ جەرگە ٴتاتتى كارتوپ ەگۋدى جوسپارلاپ وتىر. قازىر جۇگەرى ەگۋگە باپ كەلەتىن مەزگىل، 4 ـ ايدىڭ 7 ـ كۇنى لي شىڭلياڭ شىحزى قالاسىنداعى ۇيىنەن كولىگىمەن قىستاققا كەلىپ، جۇگەرى ەگۋدى ۇيىمداستىردى.

”ٴتاتتى كارتوپ ەگۋدىڭ ونىمدىلىگى جوعارى، مەن دە تاياۋ بىرنەشە جىلدا باستاپ ەكتىم“، ـ دەدى لي شىڭلياڭ، ـ ٴتاتتى كارتوپ ەگۋ تاجىريبەم مولايىپ، بازار ارناسى اشىلعان سوڭ، اناعۇرلىم كوپ جەردى ٴتاتتى كارتوپ ەگۋگە بولەمىن.

جاقىنعى 2 جىلدا لي شىڭلياڭ ەلەكتروندىق ساۋدا جولىن قاراستىرىپ كەلەدى، 2020 ـ جىلى الەۋمەتتىك شوعىر ەلەكتروندىق ساۋداسى مەن پوشتا مەكەمەسى ينتەرنەت جەلىسىندە ساتۋ ارقىلى ٴتاتتى كارتوپتىڭ جارتىسىن ساتتى، ”ينتەرنەت جەلىسىندە ساتۋدىڭ ٴتاتتى كارتوپتى ساقتاۋ، قوراپتاۋ، جەتكىزۋ قاتارلىلارعا تالابى بار، بيىل ەلەكتروندىق ساۋدا ارقىلى اناعۇرلىم كەڭ بازار اشىپ، ٴۇرىمجى بازارىنا تابان تىرەۋگە دايىندالىپ وتىرمىن“.

سەلەن كاسىپ تىزبەگىن قالىپتاستىردى

اۆتونوميالى رايوندىق گەولوگيالىق تەكسەرۋ مەكەمەسىنىڭ جاريالاعان ساندى مالىمەتىنە نەگىزدەلگەندە، ٴۇرىمجى قالاسى، ۋجياچۇي قالاسى، شىحزى قالاسى، ساۋان قالاسى قاتارلى بۇكىل شينجياڭداعى 14 اۋدان، قالادا، سونداي ـ اق بيڭتۋان 1 ـ شىسى، 2 ـ شىسى، 4 ـ شىسى، 8 ـ شىسىندا سەلەندى توپىراق 9 ميلليون 850 مىڭ مۋ. مۇنىڭ ىشىندە ساۋان قالاسىنداعى اۋىل شارۋاشىلىعى داقىلدارىنىڭ سەلەن مولشەرى %60تەن استام.

”ۋلانۋس قالاشىعى سەلەن توپىراقتى بەلدەۋىنە ورنالاسقان، جاقىنعى بىرنەشە جىلدا ٴبىز سەلەندى كاسىپ سالاسىن قالىپتاستىرۋدامىز، بۇل سەلەندى ٴتاتتى كارتوپ، سەلەندى سوك، سەلەندى جۇگەرى قاتارلىلاردى قامتيدى“، ـ دەدى ساۋان قالالىق وقۋ ـ اعارتۋ جانە عىلىم ـ تەحنيكا مەكەمەسىنىڭ حۋاڭجياڭلياڭ جاڭا قىستاعىندا تۇراتىن ”ۇعىسۋ، تيىمدىلىك جاساۋ، توعىستىرۋ“ قىزمەت اترەتىنىڭ باستىعى، ٴبىرىنشى شۋجي ما حايلۇڭ.

قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ٴتاتتى كارتوپ ساتۋىنا كومەكتەسۋ ٴۇشىن، بىلتىر قىزمەت اترەتى ينتەرنەتتە تىكە تاراتۋ ارقىلى زات ساتۋدى سىناپ كوردى. تىكە تاراتۋ جۇيەسى ارقىلى توراپكەرلەر مول ٴونىمدى ٴتاتتى كارتوپ كورىنىسىن كورىپ عانا قالماستان، ٴشىت جاڭا اۋىل ـ قىستاق بەت ـ بەينەسىنەن كوزايىم بولادى: اۋلاسىنا كوكونىس ەككەن، ٴۇي ىشىندە وسى زامانعى ٴۇي جيھازدارى تولىق، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ تۇرمىسى جايلى، جۇزدەرىنەن كۇلكى ەسەدى.

قازىر ۋلانۋس قالاشىعى شينجياڭ جۇڭتاي حيميا جارنا شەكتى سەركتەستىگىمەن سەلەندى اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن ساتۋ توقتامىنا قول قويىپ، جىل بويى ىسكە قوسىلاتىن قامداۋ ـ ساتۋ جۇيەسىن قالىپتاستىردى. اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋ جوبا ـ نىساناسىنا ساي، قىستاق جەردى اينالىمعا سالۋدى شوعىرلاندىرىپ، ”سەركتەستىك + سەلبەستىك كووپەراتيۆ + شارۋالار“ سىندى كولەمدەنگەن ەگىنشىلىك ۇلگىسىن قالىپتاستىرىپ، ۆزىندىك قۇندى تومەندەتىپ، ونىمدىلىكتى ارتتىرىپ، سەلەندى كاسىپ سالاسى ماركاسىن تۇلعالاۋدى جوسپارلاپ وتىر.